

Калінкін Артемій Олександрович
аспірант,
Державний науково-дослідний інститут
інформатизації та моделювання економіки

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-439-2-29>

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

В процесі формування і реалізації фінансової стратегії підприємства варто враховувати цілу низку зовнішніх (екзогенних) і внутрішніх (ендогенних) факторів, продиктованих нестабільністю й мінливістю відповідно сучасного зовнішнього і внутрішнього середовища суб'єкта господарювання. Їх динамічність безпосереднього впливає та ускладнює процеси ефективного формування фінансової стратегії підприємства.

Провівши огляд сучасної спеціалізованої фінансово-економічної літератури [1, с. 4–5; 2, с. 176; 3, с. 20; 4, с. 123–124; 5, с. 24; 6, с. 106; 7, с. 123; 8, с. 80; 9, с. 26–29; 10, с. 131; 11, с. 457; 12; 13, с. 166; 14, с. 244–245], ключові фактори ефективного формування фінансової стратегії підприємства залежно від рівня їх виникнення можна згрупувати таким чином:

1) *внутрішні (ендогенні) фактори*, що залежать від специфіки самого підприємства:

– *фінансові фактори*: фінансова спроможність підприємства; обсяги сформованого фінансового потенціалу; джерела формування фінансових ресурсів підприємства; залежність від зовнішніх джерел фінансування; ділова активність підприємства; фінансові відносини із контрагентами; фінансові відносини з суб'єктами оточуючого середовища: державними регулюючими органами, спеціалізованими фінансовими інститутами, фінансовим ринком, інвестиційними фондами; інноваційно-інвестиційна активність підприємства; інвестиційна привабливість підприємства; рівень капіталізації підприємства; дивідендна політика; амортизаційна політика; цінова

політика; фінансовий менеджмент; фінансовий менталітет власників підприємства; інші;

– *нефінансові фактори*: вид економічної діяльності підприємства; загальна стратегія розвитку підприємства; стадія життєвого циклу підприємства; розмір підприємства; мета та місія підприємства; ресурсна забезпеченість підприємства; конкурентоспроможність підприємства; номенклатура та асортимент продукції підприємства; стан активів підприємства; якісний склад персоналу; внутрішній економічний механізм управління підприємством; унікальність створюваного підприємством продукту; корпоративна культура; ціннісні орієнтації власників і менеджерів підприємства; компетентність і кваліфікація фінансових менеджерів та персоналу залученого до формування фінансової стратегії підприємства; адаптаційна спроможність підприємства до змінних умов господарювання; інші;

2) *зовнішні (екзогенні) фактори*:

2.1) фактори, що залежать від виду економічної діяльності, до якої приналежне підприємство:

– *фінансові фактори*: політика ціноутворення; виробнича та фінансова залежність і співпраця з суб'єктами господарювання інших видів економічної діяльності; інвестиційна привабливість виду економічної діяльності; можливість бюджетного фінансування підприємств за певним видом економічної діяльності; інші;

– *нефінансові фактори*: рівень насиченості підприємствами за видом економічної діяльності; стан ринку; рівень конкуренції на ринку; сегментація ринку; кон'юнктура ринку; динамічність ринку; частка підприємства на ринку; конкурентоспроможність підприємства на ринку; умови входження на ринок; доступність ресурсів; інші.

2.2) фактори, що залежать від регіону розташування підприємства:

– *фінансові фактори*: фінансова спроможність регіону; інвестиційна привабливість регіону; платоспроможність покупців; інші;

– *нефінансові фактори*: концентрація ресурсів на території регіону; чисельність населення регіону; рівень економічного

розвитку регіону; внутрішня політика регіону; державна регіональна політика; економічна політика регіону; попит на продукцію підприємства на місцевому ринку; інфраструктура; інші;

2.3) загальнодержавні (національні) фактори:

– *фінансові фактори*: фінансово-економічна стабільність держави; обсяги національного доходу; рівень урегульованості, законодавчого й нормативно-правового забезпечення питань фінансування підприємницької діяльності; державна фінансова стратегія та політика; розподіл фінансових потоків між центром і територіями; державне стимулювання розвитку підприємництва; фінансове, податкове та бюджетне законодавство; податкова система і політика; амортизаційна політика; тенденції і рівень розвитку фінансового ринку; процентні ставки; кредитна ставка; форми та умови отримання кредитів; механізм бюджетного регулювання; розмежування доходів між бюджетами різних рівнів; кон'юнктура фінансового ринку; кон'юнктура товарного ринку; рівень реальних доходів громадян; рівень інфляції та інфляційні коливання; курс національної і іноземної валют; контроль за цінами; платоспроможність населення; податкова політика; рівень фіскального навантаження; інноваційно-інвестиційна політика держави; ймовірність настання фінансової кризи; інші;

– *нефінансові фактори*: національна безпека; війна; політична стабільність, політична і геополітична ситуація в державі; політика уряду; інституційне середовище; загальнодержавний рівень соціально-економічного розвитку; державне регулювання у сфері підприємництва; бізнес-середовище; інфраструктура підприємництва; антимонопольне законодавство; кон'юнктура товарного ринку; екологічні вимоги; демографічна ситуація; корупція і бюрократія; рівень безробіття; захист інтелектуальної власності; стихійні лиха; інші;

2.4) фактори, продиктовані Євросоюзом:

– *фінансові фактори*: рівень розвитку фінансової сфери ЄС; особливості фінансово-економічних відносин між країнами ЄС; інструменти фінансового стимулювання розвитку підприємництва в країнах ЄС; ціни на енергоносії; інші;

– *нефінансові фактори*: рівень і тенденції розвитку економіки ЄС; рівень конкуренції на ринках ЄС; юридичні аспекти, стандарти і норми ЄС; динаміка економічних показників в ЄС; обмеження виходу на європейські ринки; торговельні відносини між Україною та ЄС; івенти економічного, політичного, культурного чи іншого спрямування в масштабах чи за посередництвом ЄС; війна; пандемія; інші;

2.5) глобальні / світові фактори:

– *фінансові фактори*: рівень розвитку і світові тенденції у фінансовій сфері; курси валют; особливості міжнародних фінансово-економічних відносин; інші;

– *нефінансові фактори*: тенденції глобалізації ринку; макроекономічна стабільність; рівень конкуренції на міжнародній арені; передові світові досягнення науки і техніки; міжнародні стандарти; масштабування міжнародних зв'язків; динаміка макроекономічних показників; світові тенденції в економіці; обмеження виходу на світові ринки; події світового масштабу; пандемії; війна; інші.

Розглянуті вище фактори визначають спрямування і специфіку фінансової стратегії підприємства й потребують комплексного та системного вивчення і врахування задля нейтралізації їх негативного впливу або ж підсилення позитивного ефекту.

Список використаної літератури:

1. Макаренко П.М., Аранчій В.І., Зоря О.П., Лашко Ю.П. Формування фінансової стратегії підприємства та її значення у конкурентному ринковому середовищі. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки*. 2012. Вип. 4. Т. 1. С. 3–7.

2. Чуняк О.В. Домінантні напрями фінансової стратегії підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. № 6. Том 2. С. 173–177.

3. Коляденко С.В., Стратій А.М. Аналіз фінансових стратегій для підвищення конкурентоспроможностей підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 22. С. 17–23.

4. Хрущ Н.А., Корпан О.С. Фінансова стратегія в системі корпоративного управління підприємствами. *Науковий вісник*

Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2013. Вип. 3. С. 120–126.

5. Бугай В.З., Різник В.С. Формування фінансової стратегії в сучасних умовах. *Вісник Запорізького національного університету. 2017. № 3(35). С. 20–26.*

6. Шушлякова О.В. Щодо моделювання фінансової стратегії підприємства. *Научно-технічний збірник. № 56. С. 102–107.*

7. Гриньов А.В., Ястремська О.М. Якість формування фінансової стратегії підприємства. *Фінанси України. 2006. № 6. С. 121–128.*

8. Мартиненко В.П. Концептуальні аспекти фінансової стратегії підприємства. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». 2021. № 19. С. 78–81.*

9. Журавльова І.В. Фінансова стратегія в сучасному вимірі та її експлейнарний базис. *Підприємництво і торгівля. 2024. № 41. С. 21–30.*

10. Радова Л.Д., Череп А.В. Фінансова стратегія в системі управління підприємством. *Держава та регіони. 2005. № 2. С. 130–135.*

11. Стефанишин О.Б. Особливості формування фінансової стратегії суб'єктів господарювання сільськогосподарської галузі. Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем: колективна монографія / під заг. ред. Храпкіної В.В., Пічик К.В. Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2024. Підрозділ 4.4. С. 452–463.

12. Швиданенко Г.О., Пономаренко О.С., Швиданенко В.І. Концептуальні засади формування і вдосконалення фінансової стратегії та політики суб'єкта господарювання в умовах глобальної нестабільності. *Економіка та суспільство. 2024. Випуск 65. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4375/4305>*

13. Насібова О.В., Косарева І.П., Стукало І.М. Характеристика сутності та визначення змістунняття фінансової стратегії підприємства. *Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 8. С. 163–169.*

14. Мица Н.В., Мица В.В. Економічна сутність та роль фінансової стратегії в системі управління підприємством. *Вісник Запорізького національного університету. 2010. № 3 (7). С. 239–247.*